

Beszámoló a 2017/2018. tanévről

A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékének oktatói a 2017/2018. tanévben az alábbiak voltak: dr. Hoffmann István és dr. Tóth Valéria egyetemi tanárok, dr. Kis Tamás és dr. Rác Anita egyetemi docens, dr. Dobi Edit, dr. Györfly Erzsébet, dr. Póczos Rita, dr. Reszei Katalin egyetemi adjunktus és dr. Fehér Krisztina, dr. Gacsályi-Bába Barbara egyetemi tanársegéd. A tanszék (a Finnugor Tanszékkel közös) könyvtárosa, Suszterné Kazamér Éva 2017 őszétől betegszabadságon, 2018 márciusától pedig gyermekgondozási szabadságon volt. A könyvtárosi feladatokat öt helyettesítve Hoffmann Istvánné látta el. Az intézet titkára Kecskemétiné Legoza Eszter, ügyvivő-szakértője pedig Szűcs Imre volt. A szak módszertani képzésbe továbbra is óraadóként kapcsolódott be Mészlainé dr. Nagy Judit, a Svetits Katolikus Gimnázium tanára, illetve dr. Kovács Szilvia, a Kossuth Lajos Gyakorló Gimnázium tanára.

A doktori képzés 2017. október 1-jétől a Tóth Valéria professzor által vezetett Nyelvtudományok Doktori Iskolában a Magyar és Finnugor Nyelvészeti Doktori Program keretében folyt Hoffmann István professzor irányításával. A magyar nyelvészeti alprogramot Tóth Valéria vezette. A doktori alprogram hallgatói a 2017/2018. tanévben az alábbiak voltak: III. évfolyam: Gellért Rita, II. évfolyam: Adorján Imola, Hankusz Éva, Kiss Anita, I. évfolyam: Vékony Vivien. A hallgatók ebben a tanévben is bekapcsolódtak a tanszék oktatómunkájába. A doktori alprogram végzős hallgatójának, Gellért Ritának a témabemutató előadása 2018. június 7-én hangzott el.

A tanszék mellett működő MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoportnak az összetételében ebben a tanévben is történtek változások. Tudományos munkatársként folytatta tovább munkáját dr. Kovács Éva és dr. Köteles-Szőke Melinda. Gyermekgondozási szabadságát töltötte Molnár-Béres Júlia, Homoki-Mozga Evelin és Tóth Teodóra. Őket 2018 szeptemberéig Katona Csilla és E. Nagy Katalin helyettesítette tudományos segédmunkatársként. 2018 januárjában tért vissza a gyermekgondozási szabadságáról Ditrői Eszter. A kutatócsoport tagjai voltak még Tóth Valéria részfoglalkozású tudományos főmunkatárs, Póczos Rita és Rác Anita részfoglalkozású tudományos munkatárs, valamint Kecskemétiné Legoza Eszter ügyintéző és Szűcs Imre informatikus. A kutatócsoportot Hoffmann István vezette.

A kutatócsoport eredményei közül kiemelendő a Kovács Éva tollából napvilágot látott A Százdi alapítólevél mint helynévtörténeti forrás (Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2018. 145 lap) című munka, amely a Magyar Névérvivum Kiadványai sorozat 48. köteteként jelent meg.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság névtani tagozata, a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke és az MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoportja 2018. június 20–23. között Síkfőkúton, a Debreceni Egyetem Soó Rezsó Kutatóházában rendezte meg a XIII. helynévtörténeti szemináriumot. Ennek keretében a tanszék, illetve a kutatócsoport oktatói, kutatói 12 előadásban számoltak be az általuk folytatott tudományos kutatási programokról, s a legújabb kutatási eredményeikről.

A tanszéken működő Társas-Kognitív Nyelvészeti Kutatócsoport ez évi munkájának legfontosabb eredménye Fehér Krisztina A nyelv grammatikája. A nyelvtudomány és a kognitív pszichológia határán (Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2018. 394 lap) című könyve. Ugyancsak Fehér Krisztina 2018. március–áprilisban az Egyesült Államokbeli Indiana Egyetem (Bloomington) MA és BA hallgatóinak vendégelőadóként tartott több szociolingvisztikai és fonetikai-fonológiai témájú kurzust.

2017 októberében Györffy Erzsébet sikerrel tartotta meg habilitációs előadásait.

A tanszék 2017 novemberében a magyar nyelv napja alkalmából helyesírási versenyt és anyanyelvi vetélkedőt rendezett. A helyesírási verseny győztes hallgatója az országos megmérettetésen hatodik helyezést ért el.

A Magyar Nyelvtudományi Társaság debreceni csoportja 2017 őszén négy felolvasó ülést rendezett, amelyek keretében Hoffmann István, Bátori István, Dobi Edit és Rácz Anita tartott előadást. 2018 tavaszán társasági ülésen hét előadás hangzott el, az előadók A. Molnár Ferenc, Csátár Péter–Tóth Enikő, Póczos Rita, Szőke Melinda, Szilágyi-Varga Zsuzsa, Reszegi Katalin és Györffy Erzsébet voltak.

A tanév folyamán a tanszék oktatói és a kutatócsoport tagjai számos konferencián vettek részt előadással, amelyek közül itt csupán a nemzetközi szerepléseket emeljük ki. Póczos Rita 2018 januárjában a Finnisch-Ugrisches Seminar der Georg-August-Universität Göttingen (Németország) meghívására tartott vendégelőadást. Fehér Krisztina 2018 márciusában Indianapolisban (USA) a Language Attitudes and Popular Linguistics, 2018 PCA/ACA National Conference című rendezvényen, májusban pedig a Varsói Egyetemen (Lengyelország) szerepelt előadással. Reszegi Katalin és Tóth Valéria a Naming, Identity and Tourism címmel 2018. május 3–4. között Potenza (Olaszország) városában megrendezett nemzetközi konferencián adott elő. A 2018. május 10–12. között Rigában Onomastic Investigations címmel megtartott nemzetközi konferencián Gacsályi-Bába Barbara, Kovács Éva, Köteles-Szőke Melinda és Reszegi Katalin szerepelt

előadásával, illetve Gacsályi-Bába Barbara és Reszegi Katalin szekcióvezetői feladatot is elláttak.

A DE–BTK 2018 májusában Tudományos Diákköri Konferenciát szervezett, amelynek a Magyar nyelvtudományi szekciójában öt hallgatónk versenyzett nyelvtudományi témájú előadásával.

A 2017–2018-as tanév folyamán az Intézet több munkatársa kapott díjat vagy nyert el ösztöndíjat. 2017 októberében Kovács Éva, az MTA–DE Magyar Nyelv- és Névtörténeti Kutatócsoport tudományos munkatársa elnyerte a Nemzet Fiatal Tehetségeiért Ösztöndíjat, novemberben pedig A Tihanyi összeírás mint helynévtörténeti forrás (A Magyar Névtörténeti Kiadványai 34. Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2015. 238 lap) című munkája elismeréseként a Debreceni Egyetem humántudományi fókuszterülete által kiírt Petőfi S. János Publikációs Díjat kapta meg. Reszegi Katalin 2018 februárjában az Erasmus+ oktatói mobilitási ösztöndíj keretében meghívott előadóként tartott egyetemi kurzust A nevek mentális reprezentációjáról Finnországban (University of Helsinki, University of Turku). Györffy Erzsébet 2018 márciusában az MTA Debreceni Területi Bizottsága által kiírt Kiadvány pályázaton nyert legújabb könyvének kiadásához anyagi támogatást. Munkája 2018 nyarán jelent meg Helynév-szociológia (Debrecen, Debreceni Egyetemi Kiadó, 2018. 169 lap) címmel, amely a Magyar Névtörténeti Kiadványai sorozat 47. kötete volt. Gacsályi-Bába Barbara és Györffy Erzsébet 2017 szeptemberétől egy évre nyerte el az EMMI Új Nemzeti Kiválóság Program, Felsőoktatási fiatal kutatói, oktatói ösztöndíját, Bátor István és Szilágyi-Varga Zsuzsa pedig ugyanezen pályázat keretében egyéves doktorjelölti ösztöndíjban részesült. A Kiss Lajos nyelvészprofesszor emléke előtt tisztelgő Kiss Lajos-díjat 2018 júniusában Györffy Erzsébetnek ítélte oda a kuratórium. Ugyancsak 2018 júniusában adományozta a Debreceni Egyetem Rektora a Debreceni Egyetem Publikációs Díja kitüntetését Hoffmann István, Rác Anita és Tóth Valéria részére a hamburgi Buske Verlag kiadónál megjelent History of Hungarian Toponyms című könyvükért.

Dr. Tóth Valéria egyetemi tanárt az MTA Nyelvtudományi Bizottsága Magyar Nyelvészeti Munkabizottsága 2018. február 27-i ülésén 3 éves időtartamra az elnökvévé választotta. Hoffmann Istvánt 2017 júliusától másodszor is megválasztották az MTA Tudományetikai Bizottsága tagjának, illetve 2018 januárjában az MTA Nyelvtudományi Bizottságának társelnökvévé választották. Rác Anita 2018-tól a Magyar Nyelvtudományi Társaság Választmányának, illetve az MTA Magyar Nyelvészeti Munkabizottságának lett a tagja.

A tanszékről további információk találhatóak a <http://mnytud.arts.unideb.hu> honlapon, az akadémiai kutatócsoport tevékenységéről pedig az alábbi honlapon lehet tájékozódni: <http://mnyknk.unideb.hu/>.